

„Az idős kor [...] ajándék azért is, mert életünk örömei és szenvedései által újra és újra időt kapunk önmagunk végső megformálására, folytonos jobbá tételére. A teljesség felé vezető út utolsó szakaszain járni azonban néha nagyon nehéz. Nagy erőre, akaratra, hitre és igaz, jó, kísérőkre van szükségünk.”

(Hidy Pálné ny. egri főiskolai tanár)

Úgy gondolom, ilyen „kísérők” lehetünk mi, könyvtárosok. A nyugdíjasok közege sohasem homogén világ. Egyre többen vannak közöttük, akik továbbra is aktív társadalmi életet élnek, mások visszavonulnak, érdeklődési körük és mozgásterük beszűkül, de ha egy héten keresztül azt hallják rádióban, tévében és olvassák az újságban: *Időskorban is aktívan, találkozzunk a könyvtárban!* – megtörhet a jég, s előbújik a kíváncsiság, különösen, ha rendszeres ostrom alá kerül a megszólított. A Bródy Sándor Könyvtárban mi is csatasorba állítottuk kommunikációs eszközeinket, és igyekeztünk megnyerni azokat is, akik még nem fedezték fel könyvtárunk lehetőségeit. Idősebb korban szívesebben mozdul ki az ember a barátnőjével, a szomszédjával, az ismerősével. Vagyis tudtuk, a szájról szájra terjedő reklámra nagymértékben építkezhetünk. Legeredményesebbnek természetesen a személyes megszólítás, a nyugdíjas klubok meglátogatása bizonyult. Mivel kapcsolatunk folyamatosan élő a klubokkal és egyesületekkel, nem okozott nehézséget az ismételt felkeresés. Minde-

nütt örömmel fogadták az új lehetőséget. „A könyvtár? Oda szívesen megyünk, mert ott legutóbb is jól éreztük magunkat” – kaptuk a szívderítő választ.

S amikor felsoroltuk kínálatunkat, mi mindennel szeretnénk őket segíteni aktivitásuk megtartásában, a többség egyetértésével hirdethettük, hogy „nem csak a húszéveseké a világ”.

Figyelj, tanulj, változz!

A héten két alkalommal is adtunk ízelítőt informatikai témából. Először a sokak által gyakorolt digitális fotózás fogásai kerültek középpontba, majd pedig az interneten elérhető adatbázisokat, szöveg- és képcéltárakat mutattuk be népes kezdő használói körnek.

Akik velünk tartottak egész héten, tapasztalhatták, programjainkat úgy alakítottuk ki, hogy saját eszközeinkkel is támogatassuk az Európai Unió célkitűzéseit az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évében.

A központi könyvtárban naponta más-más témát választottunk, olyan aktuális témák kerültek terítékre, amelyek segítenek a mindennapi életvitelünk po-

zítív irányú megváltoztatásában, vagy legalábbis a változások elindításában.

Hétfőn, az első napon, a biztonság tárgykörét jártuk be, *Biztonságban minden korban* címmel. Mai világunkban, amikor naponta értesülünk súlyos bűnesetekről és valamennyien ismerünk jóhiszemű léprecsaltakat, az áldozattá válás megelőzése rendkívül aktuális. Vendégünk, *Kaló József* nyugalmazott rendőr alezredes, szemléletes tájékoztatója a megelőzésre helyezte a hangsúlyt, szó esett arról is, hogyan fokozhatjuk az önvédelmi képességünket, hogy elkerüljük az áldozattá válás – idősebb korban különösen reális – kockázatát. A résztvevők által kitöltött lakásbiztonsági teszt nem egy hiányosságra mutatott rá, és serkentett változtatásra.

Kedden, a következő napon, a környezettudatos életmód fontosságára kívántuk ráirányítani a figyelmet. Noha sokat változott szemléletünk az utóbbi években e téren, még mindig rengeteg a tennivalónk. Az Öko filmklub tagjaival és vezetőjével, *Komlós Csabával*, az Eszterházy Károly Főiskola (EKF) tanárával, arról beszélgettünk, mit is jelent a környezettudatosság, mit tehetünk egyénileg, saját életmódunk módosításával azért, hogy unokáink környezete is élhető világ legyen. Az itt-ott sokkoló képsorok sokakat önvizsgálatra készítettek, s új cselekvések elhatározására bírtak s ha csupán a résztvevők töredéke valósítja is meg friss terveit, már elérte a találkozó a célját.

Szerdai témánk a lelki egészség megtartása volt. A testi épség és egészség megőrzésén túl frusztrációkkal teli hétköznapijainkban legalább annyi gondoskodást igényel mentális kiegyensúlyo-

zottságunk megteremtése, megóvása. A lelki harmónia egy vágyott állapot – elérhetjük-e egyáltalán és milyen módszerekkel? Ezen az úton az emberek többségének segítségre, kapaszkodókra van szüksége. A kiugróan magas részvétel alapján számos ember számára ilyen kapaszkodókat jelentenek *Balogh Béla* író lelki harmóniával, öngyógyító energiáinkkal, tudatalattink viselkedésével kapcsolatos kötetei és előadásai.

Csütörtökön kicsit távolabb tekintetünk az életmód vizsgálatában, noha mint bebizonyosodott, a távolság relatív. *Élő emlékezet – Magyarország szegin* címmel egy idegen nyelvi, etnikai közegben élő magyar népcsoport, a moldvai csángók világképével, hagyományaival, hitvilágával *Harangozó Imre* néprajzkutató, az Ipolyi Arnold Népfőiskola vezetője ismertetett meg bennünket, aki gyűjtőútjai során bejárta az egész Kárpát-medencét, különösen sokat dolgozott Erdélyben, Moldvában és a Bánátban. A vele való ta-

lálkozás felemelő élménye világossá tette számunkra, hogy a bemutatott hagyományok és közösségi megnyilvánulási formák lényegi tartalma nem köthető korhoz, helyhez, időhöz. A forma állandó változása mellett megőrzött tartalom, hit tartott meg bennünket embernek, magyarnak, a szűkebb és tágabb környezet tagjainak.

Pénteken, *Kaló Béla Zuhanás* című kötetének katartikus bemutatóján, mindannyian osztoztunk a lányát tragikus körülmények között elveszítő író feldolgozhatatlan fájdalmában. Ha szűkebb családi körben történik egy tragédia, hiába vagyunk benne vétlenek, az önkínzó „miért” nem hagy nyugodni, egyre újabb bizonyítékokat találunk magunk ellen. A nyomozásnak ezt az önkínzó, oidiopuszi útját járta végig a szerző ebben a megnyugtató válasz lehetetlenségét sugalló könyvben.

„Nem lettem jobb általa, de szeretnék jobb lenni. Szeretném jobban szeretni a családomat” – mondta a találkozon a kötetet bemutató *Cs. Varga István* irodalomtörténész.

Még a hét első felében nyílt meg 2. számú fiókkönyvtárunkban a *Nosztalgiazzunk képekben* című képeslap-kiállítás *Nagyné Veres Máriának*, a könyvtár kedves olvasójának négyezer darabos gyűjteményéből. A tárlaton régi egri képeslapokon kívül láthatók voltak a környék népviseletét és ünnepeit bemutató színes lapok is. A vendégkönyv tanúsága szerint minden korosztály örömeit lelte a több korszakot átívelő, ritkaságokat tartalmazó gyűjteményben.

„Észre sem vettük, de minden nap tanultunk valamit magunkról” – fogalmaztak látogatóink a hét végén.

Nyelv, játék, olvasás, zene

Mindezeket túl törekedtünk arra, hogy programjaink minden korosztályhoz eljussanak.

Az idegen nyelvi gyűjteményünkben az óvodás, illetve tizenéves korosztály számára kínáltunk idegen nyelvi programokat.

Az ovisok a jövő könyvtárlátogatói, fontos tehát, hogy jól érezzék magukat első „komoly” könyvtári élményeik során. A *Fun and Games* című programunk olyan játékos, sok mozgással járó angol-foglalkozás, amely segít felkelteni, illetve megalapozni az idegen nyelvek iránti érdeklődést, kíváncsiságot. A gyerekek angol anyanyelvi környezetben, barátságos, bátorító, családi légkörű helyszínen, egy könyvtárteremben játszanak. Nem baj, ha egyáltalán nem tudnak angolul, természetesen az sem, ha már rendelkeznek nyelvismerettel. A lényeg az élményszerzés. A könyvtári héten ez alkalommal az egri Hibay Károly Úti Óvoda Körte Csoportja volt a könyvtár vendége. A *Fun and Games* azért is sikeres, mert kiváló nyelvtanár, *Paul Illand* vezeti a foglalkozásokat.

A *Beszélgessünk könyvekről!* című programra 8. osztályos diákokat hívtunk. A tanulókkal az olvasásról, olvasási szokásaikról, kedvenc könyveikről, történe-

teikről beszélgettünk. Az igényes szövegek olvasása segíti a szókincs bővülését, fejleszti a beszédkézséget, anyanyelven és idegen nyelven egyaránt. A beszélgetés alkalmat nyújtott arra is, hogy *Hütter Eszter* tanárnő és *Fekete Ildikó* idegen nyelvi könyvtáros közreműködésével megalakuljon a *Readers's Corner* olvasóklub, melynek célja, hogy a diákok kedvet kapjanak az angol nyelvű könyvek olvasásához, és az olvasás beépüljön a tanulási módszereik közé, hosszabb távon pedig az angol nyelvi kultúrájukba.

A zenei gyűjteményben *KlasszikuSHOCK* címmel barokk, bécsi klasszikus és romantikus zeneszerzők műveinek könnyűzenére gyakorolt hatását mutattuk be, ily módon közelebb hozva a gyerekekhez és a tinikhez a klasszikus zenét. Az adott korszakot, a zeneszerzők életét vidám, közvetlen formában, prezentációval kísérve *Zsoldos Marianna* zenei könyvtáros ismertette, majd a diákok az egyes művek eredetijébe hallgattak bele. Végül *Halmai Richie* gitárvirtuóz előadta a művek elektromos gitárra átdolgozott változatát. A műsoron Vivaldi, J. S. Bach, Mozart, Beethoven, Chopin, Brahms művei szerepeltek. Zárásként Richie egyveleget játszott saját klasszikus feldolgozásaiból, óriási sikert, nagy tapsot aratva.

Diskurzus, ölbeli játékok, mesék

Ezen a héten tartotta a gyermekkönyvtár ez évi utolsó *Diskurzusát*. A Diskurzus gyermekkönyvtári módszertani műhely, ahová a megye könyvtárosait várjuk ötlet- és tapasztalatcserére. Ez alkalommal vendégünk volt *Pápes Éva* meseszimbólum-fejtő, segítségével a mesék világának mára már kissé elfeledett szimbólu-

maival ismerkedtünk. Egy ritkán olvasott-hallott avar népmese meghallgatása után játékok és közös eszmecsere során bontogattuk a mese titkait, elsősorban azért, hogy felfedezzük, mennyi kincset rejtenek magukban a népmesék. A felfedező délelőttöt mesebeli terülj-terülj asztalkámról elfogyasztott ebéd követte, ami egyúttal munkaebéd is volt, hiszen ilyenkor szeretjük, tudjuk leginkább megosztani egymással gondolatainkat. A délután az alkotás jegyében telt. A kollégák elmélyülten festették-pingálták-rajzolták az üres csigaházakat, gyönyörű szimbólumokat teremtve. Az ötlet, a csigaházfestés, mindenkit felcsigázott, otthonra is tervezni kezdtek hasonlót.

A *Ciróka-kör* foglalkozásain szeretnénk átadni a már feledésbe merült, de ma is igazi értékeket hordozó népi mondókakincsnek egy jó szeletét. A résztvevő családok most is nagyon fogékonyak voltak ezekre a játékokra, hiszen látták, hogy milyen örömet okoz a kicsi gyerekeknek a közös játék. Ezekben az évszázadok alatt kialakult, tökéletes formára csiszolódott mondókákban minden benne van, amire egy kisgyermeknek szüksége lehet. Benne rejlik az anyanyelv minden játékossága, ritmusa, zenéje. Mivel csak együtt lehet játszani, megtanít egymásra figyelni, egymásnak örülni, felkelti a vágyat a kicsikben és nagyok-

ban egyaránt arra, hogy minél több időt töltsenek együtt. Ez bizonyára jó hatással van a szülő/nagyszülő és a gyerek kapcsolatára. A játék nagyon fontos mindannyiunk életében. Megtanít az életre, kialakítja szükséges készségeinket, képességeinket, feloldhatja akár a generációk közötti kapcsolódási problémákat is.

Gyere, mondok mesét neked – ezen a címen szerveztük meg október 6-án, immár nyolcadik alkalommal, a népmese napjának ünnepét. Mesélő vendégeink nem hivatásos mesemondók, de örömmel tettek eleget felkérésünknek. *Milibákné Veres Erika*, a Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítványának ügyvezető igazgatója kisgyerekkori emlékét is elmesélte, amikor nagypapája mesélt neki. *Kusper Judit* irodalomtörténész kisfiával az ölében, szépen, régimódián mondta a történetet, *Czeglédi László*, az EKF könyvtárának főigazgatója a maga rajzolta diákepeket hívta segítségül. Derűs és jókedvű mesemondást kaptunk *Csutorás Ferenc* borásztól, *Korepta Lilla* riportertől és *Lázár Ritától*, az Egri Sportmúzeum igazgatójától is. Ezek a köztisztelőben álló, mindenki által nagyra becsült emberek olyan természetes jókedvvel adták át a meséket a szépszájú közönségnek, hogy az igazán példaértékű. Valódi családi program volt, egészen kicsi, alig típegő gyerekek, nagytestvérek, szülők és nagymamák együtt élvezték ennek a nem mindennapi szombat délelőtnek minden áldását. Együtt hallgatni meséket, arról beszélni aztán, hogy „ha hazamegyünk, akkor folytatjuk, jó, nagy!” – igazán a legjobb hétvégi program. A rendezvény befejezése után nem szaladt haza senki, jó kis beszélgetős, böngészős könyvtári barangolás lett belőle.

Borshow-s könyves vasárnap

A központi könyvtárban a könyves vasárnapon 10-től 16 óráig rendkívüli nyitvatartással, 50%-os kedvezményes beiratkozási

lehetőséggel, renghagyó programokkal fogadtuk a vendégeket. Aki betért hozzánk, nemcsak minden szolgáltatást igénybe vehetett, hanem elengedtük az esetleges késedelmi díjat is. Egyébként az amnesztia egész héten érvényben volt.

Délután pedig 14 órától az egri szőlő- és borkultúra hagyományainak ápolása jegyében, a nyugdíjas klubok tagjainak aktív közreműködésével, *Irodalmi borshow* címmel egy jó hangulatú, mozgalmas, táncszalaggal záruló programmal vetünk búcsút az idei *Országos könyvtári napoktól*. Hogy micsoda sikerrel, álljon itt egy résztvevőnek, *Chászárné Simon Alice* nyugdíjas pedagógusnak, az Egri Barátnők Egyesület tagjának magával ragadó, személyes beszámolója.

Bor az irodalomban és a könyvtárban

Igazi meglepetés volt, amikor a galériába belépve kellemes klubhangulat fogadott, terített asztalok, csillogó poharak, színes szalvéták... Ígéretes kezdete egy Bor-show-nak!

És mennyien jöttek! A könyvtáros vendéglátók alig győzték behordani a pótszékeket, asztalokat. Aztán megszólt a zene, a *Carmina burana* középkori, mulató diákdalaira végre elhelyezkedett mindenki. Bármelyik színház örülne egy ilyen telt háznak!

Kezdeti izgalmam csillapodott, mert minden felkért szereplő megjelent, s kezdetét vette a show. Kezemben a forgatókönyvként szolgáló vázlattal némi szorongással fogtam bele a *Bor az irodalomban* című összeállításomba, de miután elhangzott az első, a *Carmina buranából* idézett vers, *A víz és a bor vitája*, rögvest megnyugodtam, mert érdeklődő, nyitott közönség vett körül, nevettek, tapsoltak.

Noé és a szőlő mondáján, Tinódi Lantos Sebestyén *Sokféle részegösökről* szóló versén jól mulattak, a versmondó teljesítménye egy színészével vetekedett.

Aztán a történelmi korban egyre közeledtünk: Csokonai, Petőfi, Vörösmarty versei szemléltették a bordalok sokféle-

ségét jobbnál jobb amatőr versmondók előadásában. Petúr áriáját a Bánk bánból CD-ről hallgattuk áhítattal, majd Márai Sándor szép írása az egri borokról nagy csendet teremtett a teremben. Aztán oldottabb hangulat következett, Utassy József *Ragyogjon a bordal!* című verse mosolyra készítette a hallgatóságot, ezt még tetézte Hamvas Béla eszme-futtatása, *A bor filozófiája*, melynek alapkérdésére, a mikor igyunk, mikor ne kérdésre a felolvasótól megtudták a választ: „Az ivásnak egy törvénye van: bármikor, bárhol, bárhogy. Komoly idő, komoly ember és komoly nép számára ennyi elég.”

A szintetizátoros élőzene fokozta a jó hangulatot, az előadó megzenésített bordalt adott elő egri költőtől. Ritmikus tapssal kísérte a közönség a zenét. Majd egri költőnő saját versét adta elő. Ilyen hangulat után semmiség volt a versírási próbálkozás, haikut kellett írni a bor témájában. Aláfestő zene, a *Hegedűs a háztetőn* bordala segítette a közönséget az „alkotásban”. Több „jelentős” háromsoros született, íme egy:

Pincében

Gyertyaláng lobban,

A bor átlátszó bíbor,

Jóféle egri.

Jó érzéssel köszöntem meg az egyórás aktív részvételt, éreztem, hogy kellemes időtöltés volt ez a délután mindnyájunk számára. S most jött a java! *Lefler Péter*, a Károly Róbert Főiskola tanára, borkóstolással egybekötött bemutatót tartott a borról és a bor történetéről. Jaj, de finom volt! Megérkeztek hozzá az ízletes borkorcsolyák is az asztalokra.

Ezután szinte természetesen folytatódott az estébe hajló délután a helyi kóru-

sok dalaival, egyéni nótázással, és végül a kvízzjáték értékelésével és a szereplők jutalmazásával.

Nagyon szeretjük ezeket a könyvtári napokat, a figyelem felénk, az idősödő korosztály felé fordul, s megmutathatjuk mi is, mit tudunk. S a könyvtárosok? Hát arra nincs szó! Nem csak a könyvekért, értük is szeretünk ide járni!

Heves megyei kitekintő

A Nemzeti Kulturális Alap támogatásával nemcsak intézményünkben, hanem Heves megye további tizenhét települési könyvtárában szervezhettünk minden korosztály számára hasonlóan változatos, színvonalas programokat, s a megyében összesen 39 könyvtár 131 rendezvénnyel csatlakozott az összefogás eseményeihez.

Ecsédre a népmese napja alkalmából hívtak bennünket. A mesére vágyó, népes csapat, gyerekek és felnőttek vegyesen, a *Luzsi Margó* gyermekkönyvtáros szerkesztésében megjelent *Mesélj nekem...* sorozattal ismerkedett meg, s aztán megtudhatták egy meséből, miért is nincs Eger környékén annyi szőlőre éhes sere-

gély, mint pl. a Balatonnál. *Lázár Attila* bábszínész, valamint a Galagonya Bábszínház és a Babszem Jankó Gyermekszínház könyvlapozó előadásai 8 mozgókönyvtári helyszínen, többek között Andornaktályán, Egerfarmoson, Nagyúton bővítették el a kicsiket. Az egerszalóki babákat és anyukáikat ezen a héten *Fehérné Szabó Eszter* pedagógus, az egerszólátiakat *Bálintné Fadgyas Eszter* gyermek-könyvtáros kolléganőnk cirókálta ölbeli játékokkal, mondókákkal, höcögtetőkkel. Gyöngyöstarjában az adatbázisok használatába vezették be az általános iskolás diákokat kolléganőink. Pétervásárán *Sohonyai Edit* író-nő közreműködésével a kamaszoknak segítettek a könyvtárosok érzelmi problémáik feloldásában. Több településen játékos vetélkedőkre jöttek össze a családok. Számos helyen (Hatvan, Bélapátfalva, Ecséd, Kisköre, Recsk) vonzó bemutatókkal, előadásokkal, kóstolókkal népszerűsítették az egészséges életmódot. Gyöngyösön például könyvkiállítás, vér-cukorszint- és vérnyomásmérés, gyógyteakóstolás, talpmasszázs, grafológiai elemzés, Bach virágterápia várta a sok-sok betérőt. Lőrinciben *Monspart Sarolta* mutatott jó példát és biztatta aktivitásra a hajlottabb korúakat. Nagyvisnyón a könyves vasárnap telt a testi, lelki egészség megőrzésének jegyében. Volt itt vetélkedő, előadás, zöldség- és gyümölcs-kóstolás, zöldségből gyümölcsből szobor készítése, kiállítás, aszfaltrajzolás, frissítő masszáz. Vasárnap Hevesen is mindenkit mozgásra bírtak, még zumbázásra is sort kerítettek. Jó néhány településen (Apc, Bélapátfalva, Lőrinci) tartották fontosnak, hogy a biztonság megőrzéséről beszéljessenek. Tiszanánán a közös-

ség, a hit biztonságban tartó erejéről esett szó. Hagyományaink ápolása úgyszintén sokakat késztetett megszólalásra, zenélésre, éneklésre, kézműveskedésre, helyi túrára vagy előadások követésére Feldebrőn, Lőrinciben, Apcon, Boldogon, Balatonban, Zagyvaszántón, Füzesabonyban és a megye más községeiben, városaiban. Hatvanban „kortalan” programokra invitálták a város lakóit, akik olyan vonzó egyéniségektől tanulhatták az irodalmat, mint *Takaró Mihály* vagy *Lackfi János*. A költőt Gyöngyösön is örömmel fogadta a népes számú közönség. Alkotó-olvasó találkozókra, könyvbemutatókra is számos helyen hívták az érdeklődőket. Az informatikai előadások, gyakorló témaórák ifjak és idősek körében egyaránt osztatlan sikert arattak.

Még hosszan sorolhatnám a jobbnál jobb példákat, de talán ennyi is érzékelteti, hogy milyen sokrétű programokat kínáltunk empátiikus, visszatérésre csábító könyvtári környezetben a korcsoportok mindegyikének a tanulásra, tájékozódásra, a szabadidő tartalmas eltöltésére. Az idősebb generáció tagjai közül is szép számban meghallották hívó szavunkat, s valósággá vált az idej *Országos könyvtári napoknak* a bevezetőben már idézett, mindenütt megjelenő, aktivitásra serkentő szlogenje. ■

Könyvművészeti kiállítás az OSZK-ban

Egy könyvnek nemcsak a szövege, hanem a külső megjelenése is üzenetet hordoz, ezért értéket képvisel – ez a gondolat áll a középpontjában a budapesti Országos Széchényi Könyvtárban (OSZK) 2012. október 19-én megnyílt Tr(End of Print) – Homage to Books című könyvművészeti és tipográfiai kiállításnak.

Maczó Péter, a december 22-éig látható tárlat kurátora az MTI-nek elmondta: a digitális könyvkiadás fejlődésének tükrében szeretnék bemutatni a hangsúlyosan mai, modern tipográfiát, könyvtervezést, betűtervezést és mintegy ezzel cáfolni a nyomtatott kultúra halálára vonatkozó jóslatokat, vélekedéseket. A kiállítás címe – amely David Carson kilencvenes évekbeli könyvének, az End of Printnek a parafrázisa – is erre reflektál.

A kurátor kiemelte: ez a kiállítás nem egy szépkiadvány-verseny győzteseit mutatja be, hanem olyan könyveket, amelyeket ők személyesen szép és jó XXI. századi könyvnek gondoltak.

A könyvválogatáshoz poszterkiállítás is társul, amely egyben a nyolc évvel ezelőtt indult Typochondria-sorozat záró darabja.

Sághi Ilonának, az OSZK nemzetközi és kulturális kapcsolatok osztálya vezetőjének elmondása szerint a könyvtár ezzel a kiállítással nem szeretne valamiféle végeredményre jutni vagy igazságot tenni digitális és nyomtatott kiadványok között.

Csupán úgy vélték, a nemzeti könyvtárnak feladata időszerű kérdéseket felvetni, főként, ha könyves kérdésekről van szó. Mint elmondta, véleménye szerint egy szövegben megfogalmazott gondolat átadásának sikeréhez hozzátartozik a könyv papírja, betűje, grafikája, a kiadvány által keltett teljes benyomás, még ha ez nem is tudatosul. Hozzáfűzte: ezzel együtt csak az a biztos, hogy az írásban rögzített szöveg biztosan fennmarad, az, hogy a megjelenési formája változik, bővül, az természetes.

Forrás: kultura.hu